

Op 26 mei is in het bekende etablissement de Sleutel in Groningen een plafondschildering over Noorderbreedte onthuld door Addie Boerma, voorzitter van de Compagnie tot instandhouding van bruine café's en tapperijen in de provincie Groningen. De plafondschildering is gemaakt door Olga Wiese en Koos Huizenga.

NOORDERBREEDTE, HEMELSBREED IN DE SLEUTEL

Jan Abrahamse

Addie Boerma voltooit de plafondschildering

HET IDEE VOOR DEZE VORM VAN REKLAME WAS ruim een half jaar geleden ontstaan toen de eigenaar van de Sleutel, Koos Huizenga, aan de schrijver van dit artikel niet zonder enige trots de plafondschildering toonde van een 26 maal uitvergroot pakje Javaanse Jongens. Volgens medewerkers en voorzitter Jan Stelma van Noorderbreedte zou een dergelijke schildering, na de reclame op de Groninger stadsbussen, een uitstekende aandachtstreker zijn, omdat er veel (bekende) mensen het etablissement frekwenteren.

Waarom, zo kun je je afvragen, maak je een plafondschildering? De plafondschilderkunst heeft een lange traditie. Of de prehistorische mens daar al mee is begonnen of zich alleen met zijn rotstekeningen tot de muren heeft beperkt is niet bekend. Wel zijn er in de Romeinse tijd voorbeelden te vinden van plafondschilderingen. De betekenis en het waarom van plafondschilderingen verschuift door de eeuwen heen. In de vroeg christelijke tijd en in de Middeleeuwen werden schilderingen aange-

bracht om het bijbelverhaal uit te leggen aan het analfabete kerkvolk. Dit beleerend aspect gaat na de Contrareformatie over in het afbeelden van de glorie van de kerk. Het willen versieren krijgt dan langzamerhand de overhand. De Sixtijnse kapel in Rome, geschilderd door Michelangelo, is daarvan een voorbeeld.

Dekoratie, uitstraling van macht en welstand zijn dan de voornaamste redenen om wanden en/of plafonds te beschilderen.

In de 17e eeuw was het plafond de eyecatcher in een beetje luxueus huis. Er werden toen zelfs voorbeeldenboeken uitgegeven waarin schema's waren opgenomen hoe een plafond beschilderd kon worden. De schilderingen worden dan opgevat als een wezenlijk onderdeel van de architectuur. In recentere tijden, als de drang om te versieren niet meer zo groot is en de relatie tussen opdrachtgever en kunstenaar niet of nauwelijks meer bestaat, verliest ook de plafondschilderkunst zijn functie.

Dat wil niet zeggen dat er geen plafonds meer beschilderd, c.q. gedekoreerd worden. Zo heeft Chagall de opera van Parijs bewerkt, Irene Verbeek de stadsschouwburg in Groningen, Ger Lataster het Mauritshuis in Den Haag, Peter Struycken het plafond van de Stopera en Olga Wiese en Koos Huizenga café De Blauwe Engel. Het is de laatste jaren bekend dat plafondschilderingen ook andere functies hebben. Zo heeft een bevriende luchtfotograaf een verticale luchtfoto aangebracht in de praktijkruimte van zijn tandarts, ook mijn eigen tandarts heeft een decoratie aangebracht, die het midden houdt tussen riet met vogeltjes, alang-alang of een sterk uitvergroot stukje prikkeldraad. Om een en ander gefinancierd te krijgen

heeft 'Noorderbreedte-manager-op-de-achtergrond' Feike van Kammen een groot aantal personen bereid gevonden een bijdrage over te maken voor deze plafondschildering.

Addie Boerma verrichtte de onthulling van de Noorderbreedte reclame met de volgende woorden:

'Een heb ik moeten nadenken waarom ik deze handeling moet verrichten. Want een CdK of een burgemeester kunnen in principe alles openen. Jammer dat de heer Vonhoff niet kon omdat hij zeker een goed verhaal had kunnen aanbieden. Bij een ambtelooze burger als ik is het maar afwachten, dan wordt de zaak ingrijpend anders omdat er dan relaties moeten worden gelegd naar de persoon van de heer Vonhoff, relaties naar het onderwerp natuur en milieu enerzijds en naar een opmerkelijk bruin café met een nog opmerkelijker oppertapmeester/eigenaar anderzijds. De heer Vonhoff om daar maar mee te beginnen is mij als veelzijdige persoonlijkheid niet onbekend. Al ver voor hij naar Groningen kwam kenden wij elkaar en door mijn vroegere baan bij dezelfde provincie waar hij door leeftijdsverschil nog steeds in functie is, is die relatie versterkt. Maar nog steeds moet ik trachten enige zin te geven aan mijn aanwezigheid hier als openaar van een plafondschildering, een opmerkelijk initiatief van Ol-

ga Wiese en Koos Huizenga, een koppel dat al meer uitingen van samenwerking heeft voortgebracht!

Dat alles met de toevoeging van voorzitter te zijn van de Compagnie tot Instandhouding van bruine cafés en tapperijen in de provincie Groningen en van de stichting tot behoud van de tweemast koftjalk 'Voorwaarts Voorwaarts' maken het al iets eenvoudiger een begin van relaties tussen natuur en milieu en een café als de Sleutel te onderkennen.

De vorige week onderweg in een milieuvuilende auto naar een milieuvuilend vliegveld nabij Rotterdam kreeg ik de lijn te pakken voor de samenhang tussen deze onderdelen van onze maatschappij. En rijdend door een fraai landschap in de volle zomerzon werd de logica van de samenhang volkomen duidelijk. Gewoon omdat alles met iedereen van doen heeft en de een niet zonder de ander kan leven. Mits men elkaar voldoende ruimte geeft.

Een oud liberaal standpunt dat nog wel eens uit het oog wordt verloren, maar dat met de naderende verkiezingen best nog eens kan worden geventileerd.

Zo kwam al rijdend de relatie tussen natuur en milieu en beweging c.q. verplaatsing van de mens binnen zijn leefgebied tot stand. De relatie tussen natuur, milieu en bruine cafés al of niet voorzien van kunstuitingen werd

mij tijdens de rit al even duidelijk.

Het Groninger landschap en alle andere fraaie landschappen in de wereld, ik noem u als voorbeeld even mijn lievelingsland Ierland, zijn bijzonder aantrekkelijk en waardevol en dus moeten die worden behouden, beschermd en gekoesterd. En dat kan ook via het bruine café getuige de kunstuiting hier in de Sleutel!

Laat ik u dat nog even wat verduidelijken met een voorbeeld. Jaren geleden bij de openingsfeesten rond de ingebruikneming van de Eemshaven (ook al zo'n punt van discussie) liet ik me verleiden tot het maken van een wandeling van Delfzijl naar Noordpolderzijl. Een schitterende gedachte maar achteraf een daad van overdreven uitbundigheid.

Een fraaie medaille werd mijn deel en twee stoelen wist ik te bemachtigen in het kroegje van Noordpolderzijl.

Dat gaf mij het volmaakte gevoel van eenheid tussen natuur, milieu, bruin café, prestatie en beloning.

Hier ziet u dus duidelijk de relatie die u ook kunt leggen na een boswandeling, een uren durende slentering langs onze of elders gelegen stranden.

Terras als tussenverschijnsel

In dit verband moet zeker het terras als tussenverschijnsel worden genoemd. Juist het terras - een kraamkamer van bekende gedachten - vraagt om een daad van zelfstandig beslissen, waarbij het keuzepakket in drieën uiteen valt.

Immers, men kan blijven zitten om te kijken naar voorbijtrekkende natuurverschijnselen in de vorm van vrouwelijk schoon, men kan naar binnen gaan om de dag op eigen wijze verder te vullen of men besluit er op uit te trekken, de paden op, de lanen in, de dijk bovenlangs, etc. In alle gevallen is er ook ruimte voor de gedachten en de aanzetten van de kunstenaar over nieuwe aankledingen of verfraaiingen van een bruin café. De opmerkelijke natuur- en milieukarakteristiek van Han Jansen onlangs bij het kerkje van Heveskes, is dunkt mij ook zo'n schildering die via een gelegenheid als deze gestalte heeft gekregen. Gestaaft door duizenden andere voorbeelden uit vele eeuwen kan de totale volledige eindkonklusie dus duidelijk zijn: zonder bruin café was de kunst een stuk armoediger. Laten we daarom het rijke kunstwerk aan het Sleutel-plafond onthullen en met opwaartse blik ook daar de schoonheid van natuur en milieu aanschouwen. ●

Opzien in bewondering vlnr. E. Haaksman, R. Vos, A. Boerma, C. Lamberts, J. Abrahamse, K. Huizenga, H. Jansen